

Helsinki 12.4.2010

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Viite: Lausuntopyyntönnö 19.3.2010

Asia: Lausunto (toinen lausuntokierros) hallituksen esityksestä lääkelain ja apteekkimaksusta annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n jäsenenä on 132 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöä. YTY:n jäsenjärjestöt toimivat valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti kuudella sosiaali- ja terveydenhuollon sektorilla: kansanterveys, lastensuojelu, sosiaalinen lomatoiminta, vammaishuolto, vanhustenhuolto ja muu sosiaalinen työ.

YTY kannattaa lakiesityksen tavoitetta apteekkien toiminnan liittämiseksi entistä kiinteämmäksi osaksi terveyden ja hyvinvoinnin ja sairauksien ehkäisyyn liittyvää palvelutoimintaa. Erityisen tärkeänä YTY näkee lakiesitykseen sisältyvä tavoite parantaa syrjäseutujen ja haja-asutusalueiden lääkehuollon toimivuutta. Toimenpiteet lääkemarkkinoinnin valvonnan tehostamiseksi ovat myös kannatettavia.

YTY tarkastelee lääkelain muuttamista koskevaa esitystä lähinnä potilaiden ja asiakkaiden asemasta käsin. Lakiesityksessä tulee huomioida lääkehuollon palveluiden saavutettavuus, tasa-arvoisuus ja käytettävyys potilaiden ja asiakkaiden näkökulmasta.

Lääkkeiden saatavuus on turvattava yhdenvertaisesti

YTY korosta, että lääkehuollon toimivuuden kannalta tärkeintä on turvata lääkkeiden saatavuus joka puolella Suomea, myös haja-asutusalueilla ja harvaan asutuilla alueilla. Lainsäädännön ja lääkehuollon rakenteiden ja käytäntöjen tulee tukea sitä, että apteekkiverkko jakelupisteineen on riittävän tiheä myös jatkossa eikä lääkkeiden hankkiminen ole asiakkaille ja potilaille kohtuuttoman vaikeaa. Tämä tulee kirjata myös lakiesityksen 41§ säädökseen uuden apteekin perustamisesta ja tässä yhteydessä tapahtuvaan lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen suorittamaan lääkkeiden saatavuuden arviointiin.

YTY kannattaa lakiesitykseen sisältyvää mahdollisuutta (52§) sivuapteekin ja apteekin palvelupisteen perustamisesta. Samoin verkkoapteekkitoiminnan kehittäminen antaa uusia mahdollisuuksia, jotka on välttämätöntä ottaa käyttöön myös Suomessa osana nykyaikaista lääkehuoltoa. YTY haluaa kuitenkin muistuttaa teknologiseen kehitykseen liittyvästä syrjäytymisen riskistä, joka koskettaa erityisesti ikääntyviä sekä vammaisia ja pitkäaikaissairaita kansalaisia. YTY katsoo, että lakiesityksen 52 b § tulee lisätä vaatimus verkkoapteekkien suunnittelun ja toteutuksen esteettömyydestä. Erityisen tärkeä merkitys lainsäädäntöön sisältyvällä esteettömyyssäännöksellä tulisi olemaan tulevaisuudessa mikäli myös reseptilääkkeiden toimittaminen verkkoapteekeista tehdään mahdolliseksi.

YTY pitää myönteisenä sitä, että lakiesityksessä (21f§) edelleen edistetään anonosjakelukonseptin kehittämistä. Tämä on erityisen tärkeätä ikääntyneiden, vammaisten ja useita lääkkeitä käyttävien potilaiden näkökulmasta. YTY kannattaa myös lakiesitykseen sisältyvää (41§) kuntien roolin vahvistamista apteekkipalveluiden toimivuuden seurannassa ja arvioinnissa.

Apteekit kiinteäksi osaksi terveydenhuoltoa

Kuten lakiesityksen perusteluissakin todetaan, terveydenhuollon toimivuuden kannalta on tärkeää, että Suomessa on kattava ja toimiva apteekkijärjestelmä. YTY kannattaa tätä linjausta. YTY pitää tärkeänä, että apteekeissa on saatavana myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä tuotteita, jotka tukevat asiakkaiden ja potilaiden omatoimista hoitoa. Apteekit ovat myös tärkeä ja luotettu lääkeinformaation lähde. YTY kannattaa lakiesityksen 57§ säännöksiä, joilla säädetään apteeikin farmaseuttisen henkilöstön neuvontavelvollisuudesta. Erityisen tärkeätä on kiinnittää huomiota verkkoapteekkien neuvontavelvollisuuden toteutumiseen.

Yhteistyö potilasjärjestöjen kanssa

Luotettavan lääkeinformaation tuottamiseksi ja jakamiseksi tarvitaan yhteistyötä potilasjärjestöjen ja tutkimusorganisaatioiden kanssa. Yhteistyön tulee olla avointa ja siihen tarvitaan omat pelisäännöt. Lääketeollisuus ry:n eettisten ohjeiden sekä potilasjärjestöissä yhä enenevässä määrin käyttöön otettujen hyvän hallinnon periaatteiden lisäksi tarvitaan myös lääkkeiden markkinointia säätelevää lainsäädäntöä. YTY kannattaa lääkemarkkinoinnin valvonnan tehostamiseksi lakiluonnoksen 91c§ sekä 93§ toimia.

Lääkehuollon ja lääkkeiden laatu ja turvallisuus

Potilaiden ja asiakkaiden aseman kannalta on erittäin tärkeätä, että lakiesityksessä on kiinnitetty huomiota sekä palvelujärjestelmään toimivuuteen että lääkkeiden laadun valvontaan. Tämän vuoksi YTY pitää perusteltuna, että näitä tavoitteita edistetään myös lainsäädännön keinoin. Voimassa olevan lääkelain 77§ määrittelee Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vastuut tarkastustoiminnassa. YTY edellyttää, että lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle turvataan myös riittävät resurssit tämän tarkastusvelvollisuuden hoitamiseen.

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖYHDISTYS YTY RY

Aimo Strömberg
pääsihteeri